

САНА ОЛОХ

Х а н а т
1931 сүл алтынны
ийтан тахоар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 133(5489)

1980 сүл. Сэтгинийн 4 күнэ
ОПТУОРУНЬУН

Сыаната
2 харчы

ҮӨРЭТИИ КӨДЬҮҮНҮН ҮРДЭТЭН ИЙИЭХХЭ

Политическай уонна экономическай үөрэхтээһин бийылгы дыла ССКП XXVI съезигэр бэлэмнэни кэмгэр сааланна. Итинэн сибээстээн үлэһиттэр политическай уонна үлэре активностарын салгыт өрө көтөрүү эппиэттээх сорууттара партиянай, комсомольскай тэрилтэлэртэн, пропагандистартан марксистскай-ленинскэй үөрэхтээһини утумнаахтык тупсары, үөрэх көдүүүнү салгыт үрдэтэри модьуйаллар.

Быйыл бийиги оройуонмутугар партиянай үөрэх 58 оскуолалара, семинар-лара, комсомольскай үөрэх 38, экономическай үөрэх 42 уонна маассабый пропаганда 10 оскуолалара, куруһуоктара үлэлэрин саралаатылар. Итинэн барыта 3200-чөөк киһи хабалыына. 155 киһи пропагандастарынан, консультаннарынан үлэлииллэр.

Үөрэх дылын маннайгы занятиелара алтынны 13—15 күннэригэр «Ленинскэй Коммунистическай партия—бийиги элэбэһит ой, чинэ уонна суоһаа» дьин темада ытыллылар. Занятиелары Диринг, Чурапчы—орто оскуолалары, интернат-оскуолалары, олох-дьаһах комбинатынаары, суут-силлестийэ органнынаары, райпотаары, сибээс үлэһиттэри маннайгы сүбүөх, Хадаардаары, Хайах-сыттаары, Хопторототуу, Хатылытаары цеховой партиянай тэрилтэлэр ордук тэрээһиннээхтик ытыттылар.

Ол эрээри сорох партиянай, комсомольскай тэрилтэлэр, хаһаайыстыбалар, предприятиелар салайааччылары үөрэх тэрээһинигэр көтүмэхтик, ону аһан эппиэт сүөхтүк ытыллылар. Ол курдук, Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтаагы отделениегыт политическай уонна экономическай үөрэх оскуолалара үлэлэрин сагалыт иликтэр. «Якутсельстрой» ТМУ-гар (начальник Свицев И. Н.), отуут комбинатыгар (директор Малышев А. К.), эмитир-санитарнай холбохун (кылабынай врач М. Л. Филиппов), суол учаастагар (начальник Свицев И. Н.) экономическай үөрэх оскуолаларын бастакы занятиелара буолбатылар. Болугурга, Чакырга, Сыланга, политическай, экономическай үөрэхтэргэ хойутааһын сыл ахсын хатыланар да совхозтар парткомнара, дирекциялары сөптөөх түмүгү өгөстүбүтүлэр. Одьулуунга, Кытаанахха, Мугудайга, олох-дьаһах, коммунальнай хаһаайыстыба производственин управлениыгар итээтчиллэр 25—30 бырыһыаннара занятиеларга сылдыбатылар.

Эридик Эристин аатынан уонна Карл Маркс аатынан совхозтар парткомнара (секретардар Дмитриев Н. С., Оконешников М. С.) политическай уонна экономическай үөрэх оскуолаларыгар итээтчиллэр уонна пропагандастары сүүмэрдээһининэн тус бөлөлөрө чопчу дьарыктаматылар. Үөрэх тэрээһинин туһунан отчуоттары баччаанга дьэри түбэрэ иликтэр.

Сорох партиянай тэрилтэлэр пропагандистар партиянай уонна үөрэхтэринэн састаатарын тупсарыга улахан болгомоту уурбатылар. Холбоһор, Одьулуунга арыс пропагандастан үбэ өрө ССКП чи-

лиэһэ уонна үрдүк үөрэхтөөх, Мугудайга уон пропагандастан эмнэ үбэ, Чакырга сэттэ пропагандастан үбэ коммунистар. Совхозтар дирекциялары, тэрилтэлэр салайааччылары экономическай үөрэх оскуолаларын программаларынан уонна үөрэтэр пособиеларынан хаачыһыга бытаарыныта таһаардылар.

Пропагандистар бары айар булааннаах буолуулары ситиһилилбэтэ. Пропагандист айар булаанын толорон иһинтэ—политическай үөрэх оскуолата ситиһиллээхтик үлэлээһинигэр үтүө жэкти. Сэтгини 10 күнүгэр дьэри бары пропагандастар итинник булааннары өгөстоллоругар соруу туруорулар.

Партиянай тэрилтэлэр политическай уонна экономическай үөрэх оскуолаларын, пропагандастар үлэлэрин кытаанахтык контуруолуулар, занятиеларга булааннаахтык сылдыан, ырытан, итэбэстэри туоратарга сөптөөх дьаһаллары ылан иһинилэр ситиһилилээхтэр. Сэтгини ий иһинэн совхозтар бары отделениеларыгар, оройуон киһини тэрилтэлэригэр, учреждениеларыгар политическай уонна экономическай үөрэх мунуктара тэриллээхтэр.

Сыл ахсын совхозтар отделениеларыгар ордук экономическай үөрэх оскуолаларын үлэлэригэр контуруол, ирдэбил мол-төхтүк тэриллэр. Онон туһанаан сорох пропагандастар үөрэх көдүүүнү үрдэттигэ булааннаахтык үлэлээбэттэр. Ардыгар куруһуоктар зоовет-билиилэри биэриинэн өрө мунгурданааллар. Итинэн совхозтарга экономическай үөрэх тупсарыга, киһи көдүүүнү үрдэттигэ тыа хаһаайыстыбатын управлениета сөптөөх дьаһалы ыларо аройиллар. Маны төгө профсоюзтар райкомнара уонна месткомнара коммунистическай үлэ оскуолаларын бийааччы салайан үлэлэтэр эбээһинэстээхтэр.

Политическай уонна экономическай үөрэх бары оскуолаларыгар күдүн тутар 1 күнүттэн ССКП XXVI съезин матыры-яалларын үрөтин киллэрлэлэр. Сэтгини ийдаары занятиеларга ССКП КК атынныгытаагы (1980 с.) Пленумун, ССРС Верховнай Советын төрдүс сессиятын матырыяалларын, табаарыс Л. Н. Брежнев атинин үрөтин ытыллыахтаах. Итинэхэ аналлаах программа биэргэннэ. Хас биирдии үлэһит политическай, экономическай билиитин үрдэттигэ, партия правительствө туруорар улууһааннаах сорууттара тураллар.

Сотурутаарыта ССКП райкомун бюрота «Политическай уонна экономическай үөрэх 1980—1981 с.с. дылын бастакы занятиеларын түмүктэрин туһунан» бол-пурууһу көрдө уонна үөрэх тэрээһинигэр баар итэбэстэри туоратыга көккэ дьа-һаллары бэлэтээтэ. Бүөро бу уураагыч бары партиянай тэрилтэлэр дүүллөһөн политическай уонна экономическай үөрэх көдүүүнү үрдэттигэ итэстэтигэр чопчу дьаһаллары ылаалара аройиллар.

И. НЕУСТРОЕВ,
ССКП райкомун пропагандаба уонна агитацияба отделын сөбүдэһсөйүн сөлбүһааччы.

Советскай Союз
үлэһиттэрэ! Дьис-
циплиинэни бөбөр-
гөтүг, үлэ хас биир-
дии мунуутэтин ха-
рыстаан!
Металлы, сырьену,
оттугу, электроэнер-
гияны кэмчилээт
уонна көдүүстээх-
тик туһаны!
(Улуу Октябрьскай
социалистическай
революция 63 сыла
туолуутугар
ССКП КК
Ытыгарыларыттан).

Эһиги бу снимокка көрөр ийигит—П. П. Соловьев
Субуруускай аатынан совхоз Болтогототуу отде-
лениетин биир төһүү үлэһитэ.
Опыттаах механизатор бийыл сайын от хомууру-
гар механизированнай эвеноу салайан хас биирдии
ийигиттэр 141-дин тонна оту соботуоннааһын оро-
буонга социалистическай куютааһыны кыайыллы-
дынан тахсыбата.
Петр Петрович кыстын ыйдарыгар Кыядал уча-
стагар от-мас тэбиһиттэр үрдүк өлөрүмтүөлээхтик
үлэллэр.
СНИМОККА: П. П. Соловьев үлэтин кэмгэр.
Н. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

ССКП XXVI съезин чинэһигэр—26 ударнай издизэллэр ОКТАБРЬ ИНИННЭЭБИ ВАХТАБА

Сага гараж тутуутугар

«Чурапчы совхоз киһи
үлэһиттэригэр «Якутсель-
строй» холбохун ТМУ-га
бийыл арбоситовой блок-
тарынан сага гаражы ту-
та сылдыар.

Манна 12 иһиллээх ыч-
чоттар биригээһиннэр үлэ-
лиилэр. Тутуааччылар Ок-
тябрь быраһымыныгыт
көрдө үлэһиттэригэр со-
циалистическай эбээһи-
лэстэһини ыланан ааспыт
уон ыйга 88 тыһ солк
үлэһит ытыллыахтаахтарын
144,8 тыһ. солкуобайдаары-
нан толорулар. Биригээ-
тэҕэ Юрий Протодинкин,
Гаврил Макаров, Савелий
Сергеев курдук бэртээхэй
үлэһиттэр бааллар.

Д. ДМИТРИЕВ.

Икки төгүл элбэх үүт

Одьулуун сүөсүһүттэрэ
кыстыкка киириэхтэн үүт
ымын бийа түһөрбөт ту-
һугар туруулаһан үлэ-
лииллэр, манньааһа эбии
аһылгыт басыаһа снэ-
таллар. Ол түмүгэр отде-
ление фермаларыгар би-
лигин күнүгэ 20 центнер
үүт маһар. Ити ааспыт
сыл туһааннаах кэмнээ-
биттээгэр икки төгүл элбэх.
Маһар үүт барыта го-
сударствөдө туттарылар.

Наставник холобура

Сүүрбөттөн таһаа сыл
манньааһыттыр Ольга
Дмитриевна Луковцева
Эридик Эристин аатынан
совхоз Чакыргаагы отде-
лениеттэригэр биир бастыт
үлэлээһиннэр баалар.

Пятилетка түмүктүүр
сайын уон ыйыгар киһи
19 ынарыттан маһовоһунан
20458 кг үүтү илгэни
ылан, отделение манньаа-
һыттарын социалистичес-
кай куютааһынарыгар
кыайыллыаһыт тахса!
Улуу Октябрь быраһымы-
нытын үчүгэй бэлэттээх
көрсөр. Опыттаах ман-
ньааһыт алтынчыла хас
биирдии фуражнай ына-
быттан 50-нүү кг үүтү
иһэр соруудааһын 15-тин
кг куюбарда.

Үрүт маһа маһастара
«Маһаркчан» комсомоль-
скай-иччит фермада элэр-
дэргэ наставниктылар

Ыанньыксыт бэлэбэ

Арылаах отделениегын
манньааһыта Алексей
Степанович Варлаков, Ок-
тябрь иһиннээги соци-
алистическай куютааһы-
га кытаан, үүтү маньаа
сыл уон ыйылаары сору-
дааһын 135 бырыһыан то-
лордо.
Хас биирдии фуражнай
ынахтан 1983 кг үүт-
итинник опыттаах ман-
ньааһыт быраһымыныкка
балаа.

Куоталаһыбы бастыһынара

Карл Маркс аатынан
совхоз маһа сүөһүгү ко-
рөөсчүлэр бийыл хас
биирдии тоһоһу 90,8 кг то-
лоһууттаар, ол иһингэр ал-
тынны ыйга борооскуллар
24,5 улааталарын сити-
сэтилар.
Социалистическай кую-
тааһыта О. М. Борсо-
на уонна П. Х. Абрамова
ордук үчүгэй көрдөрүү-

дэһиннэр: көрөр-харайар
сүөһүлэрэ ортоһунан 137,9
—134,7 кг эбэллениилэр.
Болугур сүөсүһүттэрэ
бийылгыт кыстыкка бо-
рооску орто эбэллениитин
115 кг тнэрдэргэ соруута-
һын улааттылар.
Н. ФЕДОТОВА.

Былаан эриэ-дэхси туолар

Варвара Николаевна Ба-
рашкова Карл Маркс а-
тынан совхоз Одьулуун-
нигэ отделениегыттар То-
луктэстээх ферматтар
манньааһыттын бэрт өр-
дөөсүттэн үлэллэр. Киһи
сыл уон ыйыгар фураж-
най ынаһын ахсыттан 1752
кг үүтү илгэни ылан со-
рудаһын 203 кг-нан кую-
барда.
Ферма коллектива 142
ынахтан маһовоһунан
158998 кг үүтү ман бы-
лаһын отделениеда биир
бастаһынан толордо.
Улуу Октябрь быраа-
һымынытын көрдө бөлөх-
төрдөөх көрсөр киһи ду-
луурдаах үлэ сакһаһар.
«СО» көрр.

Эдэр эрчиминэн

Субуруускай аатынан
совхоз Соловьевтаагы от-
делениегын «Юность» ком-
сомольскай-иччит ферма-
тын коллективэ сыл уон
ыйыгар хас биирдии фу-
ражнай ынахтан 1329 кг
үүтү ман, булаһын 105,9
бырыһыан толордо. Манна
9 манньааһыт 150-чэ сүө-
һүгү көрөн-харайан ту-
руораллар. Иһиннэр орто-
лоругар Н. Собакин, М.
Крошенинов, Е. Собакин
курдук производство мань-
тара бааллар.
«СО» снэ иһэр.

Партийнай олох: отчуоттар-быыбардар

Э П П И Э Т Т Э Э Х
УЧАСТАКТАРГА
ТУРУОРТААН

Халхык баатар парти-
най тэрилтэ бойбуой дэ-
бура нини учуоттар ту-
рар хас бирдин комму-
нист үлэтигэр, олохтун
бичигтэ туулуунтаах.
Промкомбинат партиянай
тэрилтэтигэр коммунистар
үс кымылтан нини оро
производства быычты
кытталар. Партиянай тэ-
рилтэ коллективна бай-
тана сабыдылган, салал-
тан сүрүшкөн кинилэр
ноңго олохтуур.

Сотуртаадыга дээр
маны соотуонкалар
сыах комбинатка-марахан,
хаалылаах учаастактар-
тан бирдэстэринин ба-
былара. Ол нини бу сыа-
хы саалайыга эдэр ком-
мунист Г. Г. Монастырев
туруоруллубута. Оңтон
ыла бир сыах чугалыар
бирдэмэ ааста. Оңтон ма-
на парата суох үлэ ий-
тылына: боһи эрдэ собо-
хуонкаларын саалаанна,
тинт мас делынага бил-
лэрдик кытталыны уон-
на бэрэдэстэнэ, сыах
былаанн куруутун толор-
ор буолла. Прединат
бир тутуах саалаатын —
иплорама үлэтин үгүс с-
зыи коммунист Н. И. Слю-
ца саалаар. Бу дьобуо
коллектив быыл ССРС
Конституциятын күнүгөр
инициативага сорудаары
281 бырыһыан толорбутун
туһунан рапордаабыта.
ССКП чилиэннэ В. В.
Дмитриев уонна Н. Г.
Макаров—столарнай сыах
ипрдыаас рабочайдара,
ыччат наставниктара. Ки-
илэр өр сыллаах бааһ
омыттарыгар эдэрдэр үө-
рөнөллөр. Сыах коллек-
тивна мизбэл, дьэ-уот атыл
тэбириннэрин, культурий
табаардары онорууга ил-
тилеткагаагы былаанн
бодьобун ниниэ толорон,
благини илэр пиялетка
суотугар үлэнир. Эдэр
коммунист А. К. Мона-
стырев эмэ бир эппит-
тээх участанка туруорул-
лаах механизмам ээр.
Коммунистар ити кур-

«Внутсельстрой» холбо-
лук 1386 М-дэх мехопи-
зироннай участанка
партиянай тэрилтэ ити
участан уонна десхоз
коллективтарын комму-
нистарын тумар.

Онус инициатива сору-
даарын толорууга онуур
хаһайыстыбатын үлэни-
тэрэ балаача ситиһилэр-
дэх эрэри, нуруот туттар
табаардарын онорууга
итэбэстэрдэх иһаллар. Оң-
тон мехучасток тутар-
тар үлэхэр былаанн
тарааһыан толорбокко
халаан иһэр. Генералнай
бэдрэнт былаана быһы
тодус мйга баара эрэ 56,2
бырыһыан толорууна.
Киники сылларга уча-
стак производствотын кэ-
мэйэ биллэрдик нэмтэата.
1977 сылга 985 тн. солк.
тутар-тар үлэ толорул-
лубут буолларына, быһы

Тутуу тобо өнүйбэтий

генеральной бэдрэнтэ
сылай үлэстэтин 600
тн. солк. оноруулуон
сөп. Хаалык сүрүн бири-
чинилэринин үлэ тэрэ-
һинэ нөлүгө, надрдары
агтарын туруоруу кыама-
бата, дисциплинына са-
тархайа буолалларын он-
чуоттуур-быыбардыр пар-
тиянай муннааха комму-
нистар Кораман Н. Н.,
Пикигин Г. Н. ийдылар.

Мехучасток саалтата
тутаалтылар биригээлэ-
рин наадалаах матыры-
йааларына харгына суох
хаалыкыбат, рабочайдарга
сөптөөх олорор усулуобу-
наны тирийбэт. Ол охсуу-
тутар үлэ онорумтуота
намыһах, дисциплинына
сатархай. Үлэ биригээти-
гэр арыгылааһын, аат ха-
рата эрэ сылдым чахчы-
лара абыаа суохтар.

Ол туһунан коммунист
Сибиряков З. Н. сээрдэх
критиканы көтөхтө.
Тутааччылар үлэлэригэр
итинни бөдөн итэбэстэр
баалларын үрдүнэн пар-
тиянай муннааха олору-
туоратына сөптөөх эти-
лэр оноруулаахтарга кил-
лэни дыксиннэрэр. Мех-
участок начальнига Сил-
цев Н. Н. байата даһаны
коммунистары астыннарар
түмүктэри онорор, сорук-
тары суокайдылар гына
кыаһан эппэтэ, хаалык
биричиниятын сүрүннээн
«Внутсельстрой» управле-
ниета, оройуон саалтата
сэтэ ороосотторунан, ко-
ммунисттерунан быһаара
сатанта.

Партиянай тэрилтэ се-
кретарын отчуотун дүүүл-
лэһингэ үгүс тыл этэччи-
лэр тутуу учаастактар көр-

добулу күүһүрдэр, кадр-
лары таба аттаран туруу-
рар, дисциплинына ба-
рдыттар уолдыастылар,
тоһоболоон баһыастылар.
Коллектив инициатива
иниитэ, ордун политиче-
ской үөрөх тэрийиэ дьэ-
хас саалтата балаача
үчүгэйдик үлэстэбит. Оң-
тон тутуу учаастактар ө-
нөбөр начальнига байата
саалаар экономический
куруһуога үлэтин түмү-
тэбэһи хаалбыт.

Муннаах калар отчуот
коллективтарга партиянай
саалтанн, сабыдыла
күүһүрдэргэ туһуламат
уураагы ылына.

Партиянай тэрилтэ се-
кретарынан Н. Н. Кораман,
секретары сабуулааччынан
П. П. Дьяковскай бы-
бардынылар.

П. КИРИЛЛИН

ССКП КК алтыннытаагы Пленумугар, ССРС Верховнай Советын
тердүс сессиятыгар, табаарыс Л. И. Брежнев этиитигэр
ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЗАНЯТИЕЛАР

Партиянай уонна комсомольскай политическай үө-
рөх, экономическай үөрөхтөһүн системаларыгар, ком-
мунистическай үлэ охсуулаарыгар ССКП КК алтын-
нытаагы Пленумун, ССРС Верховнай Советын тер-
дүс сессиятын матырыяалларын, табаарыс Л. И.
Брежнев этиитин сабылаллар.

Занятиелар мантык биримориний быһаарыа ба-
рыллар.

1. Онус инициатива ту-
муктара—1981 сылга э-
кономическай планка со-
циальной сайдым түрүт
бэлага. ССКП XXIV уонна
XXV съездэри ырытан
онорбут партия экономиче-
скай стратегиятын та-
бата. Нуруот хаһайысты-
батын бүтүүнү сайдым-
тыгар, социальнай сору-
жтары быһаарыа саага
бөдөн хирдым. Дойду э-
кономическай уонна оборо-
най потенциалын күүһү-
түүтэ. Тыл хаһайыстыба-
тын производствотын сай-
дымта. Экономическай үү-
түү марахаттара уонна
устуктара. Нуруот уонна
тыл сирин үлэһиттерин
үлэбэ геронанара.

Нуруот хаһайыстыба-
тын сага былаана—пар-
тия уопсай экономическай
политикатын көстүүтэ.
1981 сылаары былаан
уонна бюджет биһиги дөй-

лубут уонна хас бирдин
республика экономикага
салтым үүһүүтүн хаачы-
һыта.

2. Нуруот матырыялай
олохтун үйүгүн үрдэтинин
кытта сибэстээх араас
оруттээх соруктары бы-
лаарыа экономическай
орон дьириниэ ийдили-
тин нуруот ССКП страте-
гията. Нуруот олохтун үй-
тутугар ыһаһыны—пар-
тия политикатын кини-
гэр. Неймализмкын аһы-
лыгынан хаалыһыны
тупсарын соруутун дьобун
суолтата. Аһылык про-
грамманы ырытан онор-
уу. Тыл хаһайыстыба-
тын салтым оро көтөдүү
лаһаллара.

Нуруот туттар табаар-
дарын онорон таһаары-
ны салтым сайыһнарын.
«Б» бөлөх саалаарын түр-
гиллик оро көтөдүү—ула-
хан экономическай уонна
политическай суолталаах

соруу. Олорор дьэһини ту-
туу салтыгар партия
политиката. Үлэ, доруобу-
йа харыстабылын, үөрөх,
культура усулуобуйала-
рын тупсарыа аһаабат
бөдөһтө. Кыһаах бөд-
дөһтөлөөх, кыһамнылаах
сыһаан партиянай, совет-
скай, хаһайыстыбаннай
ортаанар уонна профсоюз-
тар үлэлэрин этиин үү-
һүүтүн хабыах тустаах.

3. Нуруот олохтун үйү-
гүн тупсарын экономика-
га көдүүкүн үрдэтингэ,
общественной производ-
ствотын бүтүмүтүн кыт-
сификациялааһына суох
өдбөһтө. Экономика ко-
дүүһэ научнай-техниче-
скэй прогресс тургэти-
ли кытта быстыспат си-
бэһэ. Оттук-энергетиче-
скэй комплексы, массына-
ны онорууну, транспор-
та, кыһыны сайыһнарын сору-
ктара. Капитальнай ту-
тууга ресурстарын түмүү.
Оттугу уонна энергияны
күүсэ кычылланын, ха-
һайыстыбаннай суох
буолууну уонна хорһом-
ноһуну утары сорууу-
лаах охсуһуу наадата.

Былааннаһыны тупса-
рын болтуруостара. Цен-

тралыан уонна демократиче-
скай садалаһыны тик-
ардыларын таба хаһа-
һыны соруктара. Олох-
хаһайыстыбаннай моха-
низмны тупсарар туһуна
уураагы утумнаахтык уон-
на сорууулаахтык ийди-
риэххэ.

Бастың оһыты дьэһи-
дээхтык кыллэриэххэ, үл-
уонна производство тэрэ-
һини тупсарыаххэ, надр-
дар эһиниэһитэрин тү-
дэтиэххэ.

4. Онус инициатива си-
тиһилээхтык түмүктүү-
тэ, партия XXVI съезин
бастойнайдык көрсөтүтэ.
Партия XXVI съезин чы-
һыгар нуруот бүтүүнүн са-
палитическай кыотала-
һыта. Хас бөдөһтө
уолдыастык социалистиче-
скэй эбөһэтэлиститилэри
толоруутун хаамыта.

Отчуоттуур-быыбардыр
хампаанца—партия өлө-
бөр—партиянай тэрилтэ-
лэр үлэлэрин бары өтү-
көн ырытын, баар итэбэ-
стэри туоратын, мавсэ
ортотугар тэрийэр уонна
политическай үлэһи туп-
сарын эһиниэтээх кэһэ.
Идеологическай, политиче-
скай-нигэр үлэһи салтым
тупсарын соруктара.

Таб. Л. И. Брежнев эти-
тэ, ССКП КК Пленумун
уураага—партия уонна
нуруот үлэлэрин бойбуой
программат.

ССКП XXVI СЪЕЗДИН КӨРСӨ
ЧУГАСАҔЫ СУОЛУНАН

Социалистическай тутуу с-
ларыгар советскай тыл сирэ
бойбатын сайдымтыгар хас да
сүһүөх кэм ааста уонна ыраах
инини дьэһи хардымлаата. Ити
процесс дойдуга уопсай эконо-
мическай, социальнай уонна
культурий прогресс кытта ик-
сэ сибэстээх уонна иһи арах-
сыһат сордоһунан буолар.

Тыл хаһайыстыбатын сайы-
ларын ниниэ кэсиплэрин бы-
лаарыгар биһиги партиябыт
XXV съеза иһи хардарыта
сибэстээх сорууттары туруору-
тэ: «Бастыһы: дойдуну аһы-
лык бородуукталарына уонна
тыл хаһайыстыбатын сырьету-
на аралдьохтун хаачыһыны
ситиһи, онуоха аһаан мэдэи
сөптөөх ик кыахтаах буолууну
ситиһи. Иккисин, нуорат
уонна дэрэбизэ матырыялай
уонна культурий-бытовой усу-
луобуйаларын чугасаһыһарын

бараллар. Хонуулар уонна фер-
малар үлэһиттерин сабыллы-
ларын сага уонна ордун тү-
дүн хаалыстылаах техника
кэдэ. Массына-тракторный
парк бүтүүнү көрдүтэ саһар-
дылыны, үрдүк кыамталаах, и-
нибэһикэ сылдыр, элбэх таһа-
һы көтөдөр-тиһэр аһытылы
массыналар эбөһтүлэр. Оско-
тун 1928 сыл бүтүһүнэр тыл ха-
һайыстыбатыгар баара-суога 27
тыһыһычта трактор уонна 2 ком-
байн баар эбит буолаһтарына,
1978 сылга олор туһааннаады-
нан 2530 тыһыһычтага уонна
700 тыһыһычтага тийдиһэр.

Тыл сирин сага онорумтуо-
лаах күүстэрэ төрөдүн уонна
саалтата эртэ көрүннэригэр ха-
һы-үйө сөп түбөһүт буоллу-
лар, олору тупсарын эрдиһэр.
Дьэ ол иһин тыл хаһайысты-
батын производствотын ийди-
лэһингэ уонна дьирингэ ийди-
титингэ, индустриальнай на-
малары уонна научнай-тех-
ническай сайдым тийэх ситиһил-
лэри туһаһыа ураты бөдөһтө
уурулар.

1978 сыллаахха дойдуга 8000
хаһайыстыбалар иһи ардыла-
рынаагы предпринимелар, терд-
лэр, холбоһуктар баалара.
Олорго 130 тыһыһычтан та-
хса колхозтар, совхозтар, госу-
дарственный итиһинэ коопера-
тивнай предпринимелар уонна
тэрилтэлэр кытталлар. Онус и-
нициатива тыл хаһайыстыбатын
бородууксубатын сылааагы он-
орон таһаарын, ССКП КК кулун
тутардаагы (1965 с.) Пленумун
иниһээди нэм кытта тэһиэ-
тэххэ, 1,5 төгүлтөн ордуһунан
улаатта.

Тыл хаһайыстыбатын мате-
риальнай-техническай базатын са-
быһнарына төрдүтөн ниниэ
дьэһи хардым тыл хаһайысты-
батын үлэтин өссө үрдүк кы-
аһыһаһаһа, көдүүтээх уон-
на айымнылаах онорор. Ка-
линык механизациялаһыан фи-
зическай күүһу-уогу туттуу
кэмэйин сарбыһар, ол онуугар
өй үлэтин ирээтин улаатыһа-
лар.

Сотуртаадыга дьэри дэрэби-
на аһардас 3 механизаторскай

идэһи—тракторист, комбайнер
уонна шофер идэлэрин—билэр.
Билигин колхозтарга уонна сов-
хозтарга идэ аһааһа 160-тан та-
һыста. Олоргон 60-тан таһаа-
ра индустриальнай көрүнүгэ
сыһаһаһаһтар.

Дьириниэһилит ийэтитин, ха-
һайыстыбалар иһи аһыһары-
наагы кооперация уонна агро-
промышленнай интеграция тыл
сирин кадрларын структуралы
аһаан уонна хаалыстыба өтү-
нэн уларыйыһыһаан доһуһо-
лаһар. Билигин дэрэбизэ ик-
бөһиэ
үлэһитэ—механизатор.
Киники 10 сылга тыл хаһа-
йыстыбатыгар үлэһит аһаан
9 бырыһыһыһаан аһыһаһа. Оң-
онугар механизатордар 3 те-
гүл эбэһтилэр. Кинилэр бы-
һыһаһаһа уонна фермаларга
үлэһээччилэр 15 бырыһыһаһа-
лар кэригин ылар буолулар
уонна тыл хаһайыстыбатын ба-
ры үлэлэрин үс тыһыһыһаһа ий-
китин толороллар.

Тыл сиритер рабочай кыла-
кыһаһаһаһа, судууһаһаһаһа
аһаһаһаһа эһиэ элбигэр. Үрдүк

